Úvodník

OPEN ACCESS

Ve 48. čísle *Slova a smyslu* vám přinášíme několik pozoruhodných textů, které se z různých úhlů pohledu vracejí k éře státního socialismu: dvě ze studií sledují osudy významných, ale pozapomenutých žen, klasické filoložky a středoškolské profesorky Anny Slováčkové a překladatelky z finštiny Marty Hellmuthové, retrospektiva se vrací k akademickým projektům vzniklým mezi východním a západním blokem ve druhé polovině 60. let a mezi recenzemi je i reflexe nové edice *Českého snáře* Ludvíka Vaculíka. Vedle toho číslo obsahuje také další články a recenze s různorodými tématy.

Rubriku ***Studie a skici*** otevírá obsáhlé pojednání Sylvy Fischerové o osudech Anny Slováčkové, jíž Jan Křesadlo věnoval poému *Hvězdoplavba aneb Malá kosmická odysea*. Autorka ovšem sleduje celý životní příběh této výrazné pedagožky a odvážné ženy, která na základě vykonstruovaného politického procesu strávila více než deset let v komunistických věznicích. Lenka Fárová, Petra Loučová a Viola Parente-Čapková svou studií připomínají výraznou překladatelku z finštiny Martu Hellmuthovou, a to především skrze její blízký vztah k autorovi, jemuž se systematicky věnovala, Mikovi Waltarimu. Autorky vycházejí z četných pramenů, mezi nimiž nejpodstatnější je vzájemná korespondence obou osobností. V následujícím článku se Matěj Tomeček zaměřuje na biblioterapii a představuje její pozici v rámci příbuzných metod a disciplín. Soustředí se dále zejména na představení biblioterapeutických postupů, a to především v kontextu současných poznatků z oblasti kognitivních literárních studií. Poslední ze studií je text Anny Škrabánkové věnovaný *Europeanám* Patrika Ouředníka. Anna Škrabánková tento opus podrobuje interdisciplinární analýze s důrazem na otázky faktu a fikce, žánru a české i francouzské recepce knihy. Uplatňuje na ni rovněž koncept kreolizace, který v odlišném kontextu vypracoval francouzský spisovatel Édouard Glissant.

Retrospektiva tentokrát přináší pozoruhodný výsledek archivního výzkumu: Andrés Pérez-Simón zrekonstruoval okolnosti konání semináře Strukturalismus v jazykovědě a literární vědě, uspořádaného v Gramsciho institutu v Římě 7. a 8. dubna 1968. Semináře se vedle italských badatelů zúčastnili Miroslav Červenka, Mojmír Grygar, Milan Jankovič, Zdeněk Pešat, Julie Štěpánková a Felix Vodička. Autor se zaměřuje na celkový kontext akce, na další společné plány italských a českých vědců a na publikační výstup semináře, který vyšel v roce 1970 poněkud paradoxně ve španělštině.

OPEN ACCESS

V ***Kritických rozhledech*** si tentokrát přečtete zhodnocení nové dvousvazkové edice Vaculíkova *Českého snáře* v České knižnici z pera Magdalény Smějsíkové, recenzi Kristýny Králové, která se zaměřila na komentovaný překlad *Ságy o jómských vikinzích* od Marie Novotné, a zprávu z konference *Gender and Mediation: Reception of Belgian Literature in Czech- and Germanophone Cultural Spaces during Modernism (1870–1940)*, kterou připravila Caroline Siebert.

Red.

Editorial

OPEN ACCESS

In the 48th issue of *Slovo a smysl*, we present several texts that revisit the era of state socialism from various perspectives. Two of the studies trace the lives of significant yet forgotten women, Anna Slováčková, a classical philologist and high school teacher, and Marta Hellmuthová, a translator from Finnish. An article in *Retrospective* looks back at academic projects that emerged between the Eastern and Western blocs in the second half of the 1960s, and another in *Critical Views* examines the new edition of Ludvík Vaculík's *A Czech Dreambook*. In addition, this issue also contains other articles and reviews on a variety of topics.

The section ***Studies and Sketches*** opens with a comprehensive essay by Sylva Fischerová on the life of Anna Slováčková, to whom the Czech writer Jan Křesadlo dedicated his poem *Astronautilia*. The author, however, traces the entire life story of this remarkable educator and courageous woman, who spent more than ten years in communist prisons as a result of a fabricated political trial. In the following article, Lenka Fárová, Petra Loučová, and Viola Parente-Čapková pay tribute to the prominent translator from Finnish, Marta Hellmuthová, particularly through her close relationship with the author to whom she devoted herself systematically, Mika Waltari. The authors draw on numerous sources, the most significant of which is the correspondence between the two figures. In his study, Matěj Tomeček focuses on bibliotherapy and presents its place among related methods and disciplines, primarily examining bibliotherapeutic techniques, particularly in the context of current findings in the field of cognitive literary studies. The final study is a text by Anna Škrabánková devoted to Patrik Ouředník's *Europeana*. Anna Škrabánková subjects this text to an interdisciplinary analysis with an emphasis on questions of fact and fiction, genre, and the Czech and French reception of the book. She also applies to it the concept of creolization, which was developed in a different context by the French writer Édouard Glissant.

Retrospective presents the remarkable result of archival research: Andrés Pérez-Simón has reconstructed the circumstances surrounding the seminar 'Structuralism in Linguistics and Literary Studies', held at the Gramsci Institute in Rome on 7 and 8 April 1968. In addition to Italian scholars, the seminar was attended by Miroslav Červenka, Mojmír Grygar, Milan Jankovič, Zdeněk Pešat, Julie Štěpánková, and Felix Vodička. The author focuses on the overall context of the event, on further joint plans

OPEN ACCESS

by Italian and Czech scholars, and on the seminar's proceedings, which, somewhat paradoxically, were published in Spanish in 1970.

In ***Critical Views***, this issue features a review by Magdaléna Smějsíková of the new two-volume edition of Vaculík's *A Czech Dreambook*, as well as a review by Kristýna Králová on Marie Novotná's commented translation of *The Saga of the Jomsvikings*, and a report from the conference *Gender and Mediation: Reception of Belgian Literature in Czech- and Germanophone Cultural Spaces during Modernism (1870–1940)*, prepared by Caroline Siebert.

Red.